

OBCE ČAKÁ ZBER BIOODPADU

Ministerstvo ich finančne podporí, no dátum posunúť nechce.

► V Čadci už spustili pilotný projekt zberu. ► foto: JRK Slovensko/ menejodpadu.sk

► Magdaléna Paluchová magdalena.paluchova@petitpress.sk

ovocia a podobné zvyšky z jedál. Primátor mesta Jozef Grapa vtedy vyzdvihol, že sklo či plast sa v komunálnom odpade vyskytoval už len po 8%.

Vzhľadom na to, že máme možnosť separovať, je to stále veľké číslo, no postupne klesá. Najmä na separovanie plastov sa v súčasnosti kladie veľký dôraz, aj Slovensko má postupne prestať predávať jednorazové plasty ako slamky, či držiaky na balóny.

Kým „protiplastové“ opatrenia sú čoraz dôslednejšie, zo sveta odpadov sa vynára

nový „nepriateľ“: biologicky rozložiteľný odpad (BRO).

Výnimky len do roku 2023

V jeseni minulého roka parlament schválil novelu zákona o odpadoch, ktorou sa zavádza povinnosť pre obce zabezpečiť triedenie biologicky rozložiteľného odpadu a to od 1. januára 2021. Parlament chce dostať BRO z komunálneho odpadu. Rozklad BRO na skládkach je nebezpečný, viac na strane 3.

Mohlo by sa zdať, že jednoduchojšie túto povinnosť

splnia obce, kde sú zväčša rodinné domy a ktorým obec zabezpečila kompostéry. V nich predsa „oddeľujú“ obyvatelia bioodpad.

Ani na dedinách sa však zavedenie zberu BRO neudeje zo dňa na deň. Starosta Smečnice Milan Hlavatý informoval, že aj keď u nich v obci rozmiestnili kompostéry tak, aby mohli kompostovať aj ľudia z bytových domov, kompostéry stále nemá 100% obyvateľov. Okrem toho sa obce museli zaoberať situáciou pre koronavírus, mnohé obce teda k novele

o odpadoch nemali ani zastupiteľstvo: „Budeme to musieť prebrať na zastupiteľstve, tiež na stretnutí Zdruzenia miest a obcí Dolných Kysúc,“ hovorí Hlavatý.

Povinnosť zberu bioodpadu bude po 1. januári obsahovať aj výnimky. Nebude sa vzťahovať na tú časť obce, ktorá má zabezpečené energetické zhodnotenie týchto odpadov (čiže má spalovňu), alebo preukáže, že 100 % domácností kompostuje vlastný odpad (napríklad v kompostéroch).

KYSUCE ► Keď v januári v Krásne nad Kysucou urobili analýzu obsahov smetných košov, zistili zarážajúce čísla. Až 21% odpadu tvorilo jedlo. V niektorých prípadoch to boli ešte zabalené kusy.

Viac ako štyridsať percent tvoril biologicky rozložiteľný odpad: šupky zo zeleniny či

PRIPRAVENÍ NA NOVELU

Z bioodpadu v Čadci už vyrobili prvý kompost.

Do hygienizačného zariadenia sa vkladá bioodpad premiešaný so zeleným odpadom. foto: JRK Slovensko/ menejodpadu.sk

ČADCA Mesto sa na zber bioodpadu pripravuje už od minulého roka, kedy zakúpilo zariadenie na hygienizáciu biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a dňa 29. apríla tohto roku po zbere spustilo hygienizáciu.

Predchádzalo tomu najmä vybavenie administratívnych povolení, či už registrácia na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR v Bratislave, na Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe v Čadci a na Okresnom úrade v Čadci. Po distribúcii zberných nádob, osвете vo forme letáčikov a vedierok do jednotlivých domácností, najdôležitejšou investíciou bolo zaobstaranie CSC kontajnera, respektíve hygienizačného zariadenia. Ako zber a hygienizácia funguje v okresnom meste? Boli sme sa pozrieť v mestskej kompostárni.

Prvý krok: Žiť sa s kýmlikom

Kompostárenň prevádzkuje Mestský podnik služieb (MPS) a nachádza sa severne od existujúceho areálu zberného dvora. Aby biologicky rozložiteľný odpad dorazil do kompostárne, musia ho najprv obyvatelia vytriediť priamo od zdroja – v ich kuchyni.

Do všetkých domácností bytových domov mesto zado- vážilo plastové vedierka, do ktorých občan triedi kuchynský odpad. Z vedierok sa odpad zbiera do hnedých odpadových nádob pred bytovým domom: „Na sídliskách sme rozmiestnili cca 230 kusov 240 litrových nádob. Hnedé kon-

Akonáhle sa vnútri CSC kontajnera dosiahne teplota 70 stupňov znamená to, že sa zničili zlé baktérie a odpad môžeme založiť do kompostovacej hrobky

ERIK KAJÁNEK

tajnery s objemom 1 100 litrov sme nechceli dávať na začiatok, chceli sme, nech sa ľudia postupne naučia na zber kuchynského odpadu a keď budú triediť veľké množstvá, postupne zavedieme väčšie kontajnery,“ vysvetľuje riaditeľ MPS Pavol Latka.

So zberom chcelo mesto začať už o pár týždňov skôr, no plány prekázala koronakríza. Kvôli obmedzenému sociálnemu kontaktu sa oneskorila distribúcia nádob do domácností aj rozmiestnenie kontajnerov.

Kompostovacie hrobky: tu kompost „dozrieva“. foto: MP

Zber od bytových domov mesto robí v súčasnosti raz týždenne. „Keď máme všetok bioodpad v komunálnom odpade, šíria sa tam hlodávce. Jednak okolo košov, jednak na skládkach,“ vysvetľuje Latka a dodáva, že do „biokošov“ by sa škodcovia dostať nemali, sú zaklopené vekom.

Na zber má mesto špeciálne vozidlo, čo neprepúšťa „šťavy“ z biologického odpadu.

Čo je hygienizácia odpadu a na čo je potrebná?

Zozbieraný odpad sa v kompostárni ručne preberá, aby sa do hygienizačného zariadenia nedostal odpad, ktorý tam nepatrí. Tým by sa mohlo zariadenie poškodiť. Vytriedený odpad sa ďalej premiešava prekopávačom kompostu, a to so zeleným odpadom: trávou, senom, listím, či štiepkou.

Takáto zmes je pripravená na hygienizáciu. Hygienizácia je potrebná, pretože kuchynský odpad obsahuje aj mäsové, mliečne výrobky a varenú stravu, ktoré neumožňujú

hneď kompostovať. Procesom hygienizácie sa zničia škodlivé choroboplodné baktérie.

Zneškodnenie nežiadúcich baktérií sa v zariadení udeje pri teplote 70 stupňov Celzia. Teplota vytvára sám biologický odpad, to je to prírodné teplo, energia. Ak by teplota nestúpala, pracovník, ktorý zariadenie ovláda, ju manuálne upraví.

Biologický odpad sa mixuje so zeleným odpadom v pomere jedna k jednej, aby bola vnútri čo najlepšia cirkulácia vzduchu. Od tohto pomeru závisí, ako rýchlo sa odpad v zariadení zhygienizuje: „Za predpokladaného pomeru jedna k jednej je to v priebehu dvoch až štyroch dní. V priemere trvá hygienizácia štyri až šesť dní,“ vysvetľuje zodpovedný pracovník, Erik Kajánek a pokračuje: „Akonáhle sa vnútri dosiahne teplota 70 stupňov znamená to, že sa zničili zlé baktérie a ostali len dobré, takže odpad môžeme založiť do kompostovacej hrobky.“

Zhygienizovaný materiál putuje na kompostovaciú skládku, kde ešte pokračuje proces kompostovania.

Riaditeľ MPS, Pavol Latka hovorí, že kompost ďalej poslúži na hnojenie mestskej zelene: „Hygienizačné zariadenie mesto zakúpilo z rozpočtu mesta a kompostárenň je zabezpečená z projektov. Kompost sa nesmie predávať, lebo nie je certifikovaný. Zatiaľ je využívaný pre potreby mesta. Mesto má 25 hektárov zelene, takže kompost bude mať kde využiť.“

Magdaléna Paluchová

MINISTERSTVO PODPORÍ ZBER BIOODPADU, TERMÍN NEPOSUNIE

pokračovanie zo strany 1

Výnimka bude platiť aj pre obce, ktoré preukážu, že zber neumožňujú technické problémy v historických centrách miest a v riedko osídlených oblastiach.

Od roku 2023 však existujú iba to, keď bude obec vedieť deklarovat', že 100 % domácností kompostuje svoj odpad.

Budú žiadať odklad

„Napriek týmto výnimkám bude povinnosť triediť biologicky rozložiteľný kuchynský odpad platiť takmer pre 80% miest a obcí,“ myslí si Michal Kaliňák, ústredný riaditeľ Kancelárie ZMOS a vysvetľuje, že ZMOS bude preto žiadať o odloženie účinnosti povinnosti o minimálne jeden rok, a teda do 1. januára 2022.

Obce majú ťažkú úlohu, štát sa chystá pomôcť

„Ide o pomerne zložitý systém zberu, ktorý je aj za bežných okolností potrebné dobre logisticky vypracovať a s ktorým treba dostatočne dopredu dooznámiť občanov; uskutočniť osvetové

Analýzy potvrdzujú, že v komunálnom odpade sa nachádza veľmi veľa bioodpadu. foto: JRK Slovensko/ menejodpadu.sk

akcie,“ dodáva Kaliňák.

S tým, že zber je zložitý a obce nie sú na to pripravené, súhlasí aj Tatiana Hrádelová zo spoločnosti ELKOPLAST, ktorá kontajnery, kompostéry a iné vybavenie na zber takéhoto odpadu ponúka: „Samospráva bude musieť tento odpad zbierať tam, kde nerozdávala kompostéry. Musí zadovážiť domov kým-

liky, ľudia musia oddeliť bio od komunálneho odpadu a počkať si na zvozovú techniku. Povinná je tiež hygienizácia odpadu, drvenie na malé kúsky. Odpad končí na kompostárni alebo sa môže spracovať do bioplynky. Obce nie sú na to pripravené, ešte do toho prišla aj koronakríza. Štát tieto záležitosti zatiaľ nepodporoval cez európske

Ministerstvo pripravuje legislatívnu zmenu, ktorou chce podporiť obce v triedení a zhodnocovaní kuchynského bioodpadu. Termín preto posúvať neplánujeme.

MICHAL CÁKOCI
Min. životného prostredia

fondy a dotácie. Nebude ľahké to celé vybaviť, zariadení a spustiť. Chce to zaangažovanie aj štátu, aby otvoril nejakú pomoc napríklad cez Envirofond.“

Ministerstvo životného prostredia pre MY Kysucké noviny vysvetľuje, že chce pripraviť legislatívu a podať obciam pomocnú ruku práve prostredníctvom príspevku z Environmentálneho fondu. Termín zavádzania však nemieni odložiť. „Cielom je vytvoriť spravodlivý systém, aby ho mohli využiť aj tie obce, ktoré už v minulosti zaviedli zber biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov. Detaily systému zverejníme, akonáhle bude hotový. Termín preto posúvať neplánujeme. V prípade nedodržania zákonných povinností môže príslušný okresný úrad alebo Slovenská inšpekcia životného prostredia uložiť pokutu od 800 eur do 80 tisíc eur,“ vysvetlil Michal Cákoci z tlačového oddelenia ministerstva.

Prečo bioodpad nepatrí na skládky

Ak neseparujete, nikomu sa tým nemstíte viac, ako plánete, na ktorej žijete a teda seba. Keď sa biologicky rozložiteľný odpad rozkladá bez prístupu vzduchu na skládkach, vzniká skládkový plyn, ktorého hlavnou zložkou je

metán. Ten je podľa odborníkov veľmi významnou príčinou skleníkového efektu. Metán je z hľadiska globálneho otepľovania 25 násobne účinnejší ako hlavný skleníkový plyn oxid uhličitý. Odpady a nakladanie

s nimi sú štvrtým najväčším zdrojom skleníkových plynov v Európskej únii po energetike, priemysle a poľnohospodárstve. Dôkladným triedením znižujeme pravdepodobnosť skleníkového efektu. priateliazeme.sk